

Лб15
810

~~2281~~

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
М. И. Бр. 817

ПРАВИЛНИК

ЗА

ЖЕЛЕЗНИЧКИ САОБРАЋАЈ

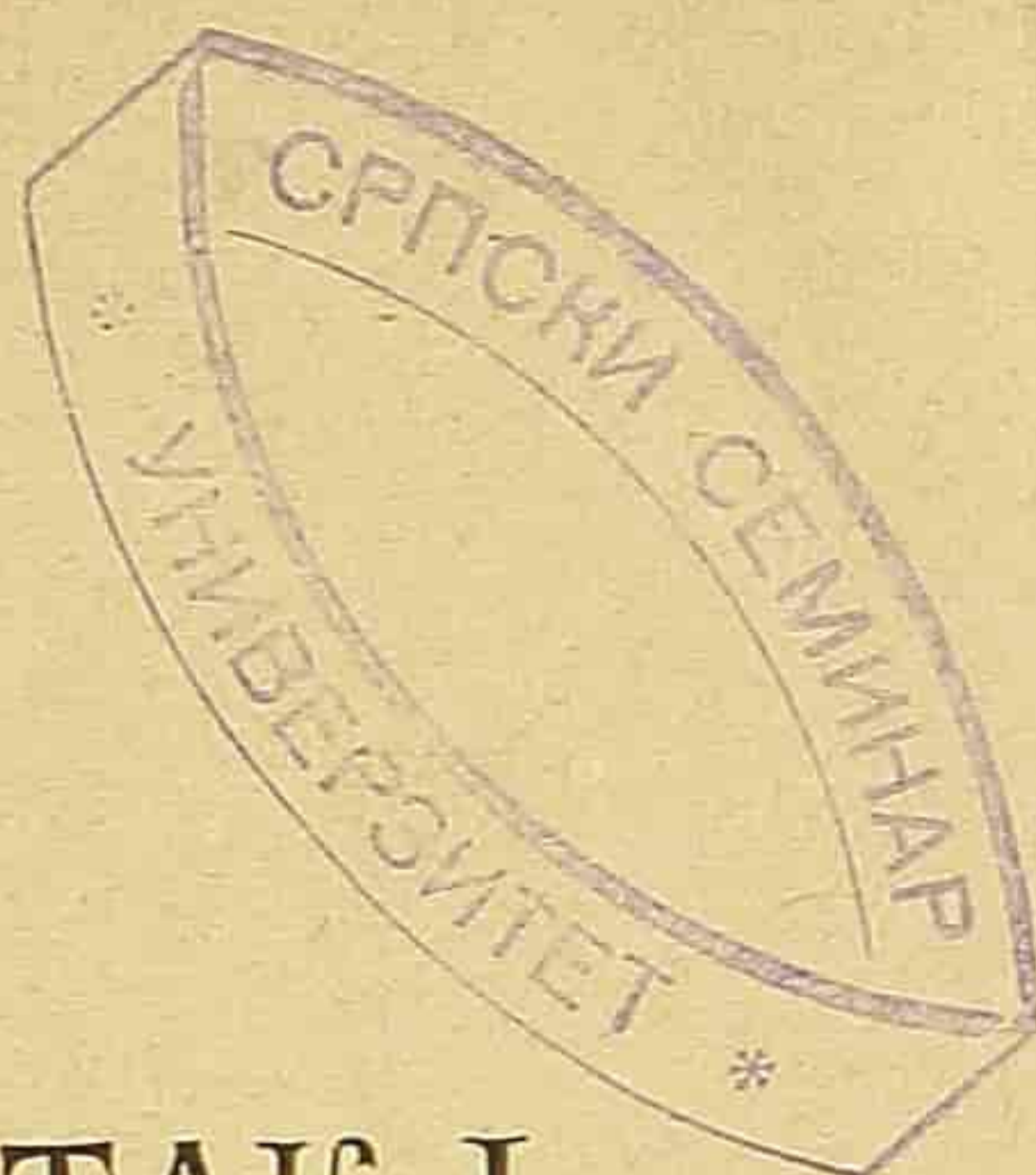
У КРАЉЕВИНИ СРБИЈИ

У БЕОГРАДУ

ШТАМПАНО У КРАЉ.-СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ

1884

ДОДАТАК I.

КА

правилнику за жељезнички саобраћај у краљевини
Србији од 3. Августа 1884 године. ЖСБр. 2006.

САДРЖАЈ:

1. Исправке у тексту.

Приликом одштампавања „Правилника за жељезнички саобраћај у краљевини Србији» подкрале су се извесне погрешке, а на име:

На страни 6. у седмом реду одозго одштампана је реч „иде“, у место „пау“.

На истој страни у четвртом реду одоздо, стоји „дотично“, у место „дотичног“.

На страни 7. у трећем реду одозго одштампано је „засебни“, у место „засебан“.

На страни 10. одозго одштампано је „Кад се затече путник без пуноважног билета плаћа цели пропутовани пут, и т. д.“ у место „Кад се затече путник без билета или без пуноважног билета плаћа двогубу возарину за цели пропутовани пут, а ако се не узмогне одмах и несумњиво доказати станица у којој се попео на кола, плаћа двогубу возарину за цели пут који је влак пропутовао. Најмање ће се наплатити у оба случаја 7.50 динара.

На страни 12 у другом реду одоздо стоји „прекине пут, има право“, у место „прекине пут, путник има право“.

На страни 16. у другом реду одоздо стоји „поднети“; у место „понети“.

На страни 18. под насловом „Јамчење жељезнице за путнички пртљаг“ у првом ставу под тачком б. стављено је:

б. „Кад путник већу вредност ставља и т. д.“ — у место:

б. „Кад путник већу вредност ставља, онда му се уз возарину за пртљаг наплаћује још и додатак, који не сме прећи 2. на хиљаду од целе стављене суме за сваких ма и само отпочетих 150 километара што има пртљаг да пропутује од отправне па да упутне станице. Најмањи додатак износи 25 пара.“

На страни 20. одма под § 32. треба као наслов да стоји: „Станични носачи“.

На страни 31. а у трећем реду одоздо одштампано је: „казну од 15 динара због и т. д.“ у место „казну од 15 динара по килограму због и т. д.“

На истој страни а у седмом реду одоздо одштампано је: „преда нека“ у место „преда неку“.

На страни 44. у другом ставу одоздо одштампано је одма у почетку: „за робу „жељезница рестанто“, у место „за робу „станица рестанто“

На страни 45 у трећем реду одоздо одштампано је: „листом ономе издати“, у место „листом онамо упутити и ономе издати.“

На страни 46. у дванајестом реду одозго одштампано је: „она је ажељезница“, у место „онда је жељезница“.

На страни 47. у десетом реду одоздо одштампано је: „отправништва и то“, у место „отправништва и пристављају кола на место истоваривања и то.“

На страни 48. а под 4. у трећем реду одозго одштампано је: „за се пијачну вредност“, у место „за се обичну вредност.“

На страни 49. одма после четвртог реда одозго треба да се умете с почетка: „Ако се поновим мерењем не покаже никакав мањак у тежини за који жељезничка управа одговара, онда примаоц плаћа трошкове око мерења, односно тарифом одређене таксе, а такође и накнаду опуномоћнику ако би изаслат био.“

На страни 51. у трећем реду одозго одштампано је: „и не доносе“, у место „и не односе“.

На страни 53 у трећем реду под § 63 одштампано је: „при вржењу“, у место „при вршењу“

На страни 55. у седмом реду одоздо одштампано је: „оштећена“, у место „оштећено“.

На страни 57. под а.) у другом реду одштампано је: „растворену воду и друге грижљиве“, у место „раствор-воду (ћезап) и друге нагризајуће“.

На истој страни под в.) у трећем реду одштампано је „вручину“, у место „врућину“.

На страни 58 под 3. у четвртном реду одштампано је: „које би ју“, у место „које би је“.

На истој страни у другом реду одоздо одштампано је: „жељезнице товарењем или том приликом“, у место „жељезнице због таковог товарења или за штету, која би се приликом самог натоваривања причинила“.

На страни 62. у десетом реду одоздо одштампано је; „осигуран“ у место „осигуран“

На истој страни у седмом реду одоздо одштампано је: „заквшење“ у место „закасњење“.

Показане напред погрешке овим се исправљају.

КЖСБр. 223. Из жељезничког одељења Министарства грађевина.

10-239884812

ПРАВИЛНИК

ЗА

ЖЕЛЕЗНИЧКИ САОБРАЋАЈ

У КРАЉЕВИНИ СРБИЈИ

У БЕОГРАДУ

ШТАМПАНО У КРАЉ.-СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ

1884

На основу законодавног решења од 16 јуна 1884 год. министар грађевина прописује следећи правилник, који ће, по наређењу поменутог законодавног решења, имати силу закона.

I. Опште одредбе.

§. 1.

Дужност службеног особља.

Особље, које обавља железничку службу, дужно је понашати се према публици пристojно и учтиво, али и одсечно, као што је и дужно да у повереном му кругу својега звања указује публици све могуће услуге.

Оно је дужно да врши бесплатно све послове, који у круг његовог рада спадају, и строго му је забрањено да за овакове услуге прима поклоне од публике.

Забрањује се службеном особљу пушење за време његовог званичног саобраћаја са публиком.

§. 2.

Права службеног особља.

Публика је обвезана да се одзива свима службеним наредбама особља, које службу врши, било оно у униформи обучено, или снабдевено са службеним знаком, или каквом исправом.

§. 3.

Пресуђивање распре.

Распре између публике и особља што дужност врши расправља на станици станични старешина, а за време возидбе управник воза.

§. 4.

Тужбе.

Тужбе се могу поднашати старешинама који службу врше усмено или писмено, а могу се уписати и у оптужне књиге, које се налазе код сваке станице.

Управа је обвезана, да на сваку тужбу што пре одговори, а одговор ће управити на личност и место обитавања жалиоца. Ако се тужба поднаша противу којег служитеља, онда треба њега што је могуће тачније означити по имену, или по нумери, или по којем знаку униформе.

§. 5.

Улажење у станицу или на железничку пругу.

Ван одређеног времена за долазак публике забрањује се свакоме да улази у затворене или каткад отворене станичне просторе, или да на пругу долази, изузев оне личности које су према одредбама железничко-полицијског закона за то овлашћене.

§. 6.

Ограничење обавеза за возњу. Новчано плаћање.

Вожење путника, животиња и ствари, може се отказати ако наступе ванредне препреке или

елементарне неприлике, или ако одређена средства за редовну возњу не достижу.

Као средство за плаћање употребљаваће се сваковрсни земаљски новац, као и ванземаљски сребрни и златни новци, који у земљи закони те-чај имају.

Ситан новац примаће се само до два динара за сваки билет или за свако отправљање.

II. Возидба путника, путничког пртљага, мртваца, возних средстава и живих животиња.

а. Возидба путника.

§. 7

Возидбени план. Засебне возидбе. Време поласка.

Путници се возе по возидбеном плану, који је јавности предат и на свима станицама на углед изложен, а из кога се увидети могу и класе кола, која воз собом вуче.

Засебне возидбе могу се приређивати само по одобрењу управе.

За полазак возова меродавни су станични сатови.

§. 8.

Цена возидбе.

Цена возидбе одређује се тарифом, која је на углед стављена у свима станицама.

§. 9.

Продаја возних билета. Враћање купљеног билета.

Возни билети продају се на станицама мањег саобраћаја само у времену од пола сата, а на већим станицама у времену од једног сата пред полазак оног воза са којим хоће путник да путује. Но ако је ово међувреме још краће између два воза, који узастопце у једном правцу иде, онда се и билети могу само у томе међувремену куповати.

Они, који до 5 минута пред полазак воза не буду купили билете, немају после права тражити да им се издаду.

Новац колико билет стаје треба у напред припремити, како би се избегло задржавање око мењања новаца.

Возни билет даје право на дотичну класу кола ако има у њој још места, односно ако их још буде при смени кола. Ако се путнику према његовом билету не узмогне дати место па ни друго какво привремено у вишој класи, онда му стоји од воље да промени свој билет са билетом ниже класе, у којој још места има, а да натраг прими разлику у цени, или да се даље не вози, а да му се плаћена возарина поврати.

У сваком случају они путници, који са пролазним билетама долазе, имају првенство над онима који ће тек да путују.

На полазној станици дозвољено је, и то најдаље 20 минута пред полазак дотичног воза, да се могу закупити један или више колских одељака од прве две више класе, по што се највише толико плати, колико места ти одељци имају. На

међустаницама могу се захтевати засебни одељци само онда ако их празних има у возу што долази.

У случају ако неки путник засебни одељак плати, онда му се издаје признаница о томе. Путник нема права да у свој закупљени одељак прими више лица но за колико је билет платио

§. 10.

Возни билет. Његова важност. Умерена возарина за децу

Возни билет показује станице — одакле је па докле захтевано путовање; даље колску класу, коју путник употребљује, за тим возарину колико она не подлежи промени валуте и најзад за које време или за који воз важи билет. Време или воз за који сваки билет важи, тако је на њему жигосано, да се сваки купац уверити може, да ли тај билет гласи за онај пут који он предузети жели.

Путницима је дозвољено да могу у току возидбе на некој међустаници свој пут прекинути, а опет га затим са другим влаком, који истога дана, или одмах сутра дан у том правцу иде, продужити до упутне станице, и нису дужни да за то што уплаћују. Но у овом случају обвезани су путници одмах, чим воз напусте, поднети своје возне билете дотичном старешини те међустанице, да на њи прибележи продужење.

Ово се не односи на продужење утврђеног рока у повратних билета или оних за кружна путовања.

Деца испод 10 година возе се умереном возарином. Сумњу, ако се породи око старости де

тета, решава најстарији чиновник, који буде при прегледу.

Деца која се још носити морају, те тако своја места имају на седиштима својих старијих, не плаћају ништа.

§. 11.

Замена купљеног билета.

До 10 минута пред полазак воза дозвољено је путнику да може купљени билет заменити са билетом више класе пошто доплати разлику у цени и ако би у вишим класама још било седишта.

У путу на међустаницама дозвољава се прелаз са ниже класе у вишу, кад се докупи билет који гласи за место одређења а којег вредност са прво купљеним у најмању руку изравњава цену оне више класе.

Купљени билет више класе може се заменити са билетом ниже класе само у оном случају, који је §. 9. предвиђен.

§. 12.

Упућивање на седишта

Поједина одређена седишта не ће се продавати нити у напред заузимати.

Службено особље овлашћено је, а на захтевање путника и дужно је, да им покаже седишта. На захтевање женскиња кад саме путују, даваће се по могућству један одвојен одељак где су саме женскиње. У сваком возу мора се находити најмање по један одељак друге и треће класе за жен-

скиње. При колима по американском ситему примењиваће се ова последња одредба у колико се она на тај систем применити даје.

§. 13.

Искључивање неспособних лица од путовања.

Она лица, која су видљиво болесна или друге неке узроке имају, те би очигледно сапутницима неспособна била, могу се искључити од заједничког и даљег путовања, ако не плате засебни колски одељак. Возарина, ако су је већ платили, вратиће им се натраг, кад им се не дозвољава заједничко путовање. А ако се у путу тек дозна, да се међу путницима оваково лице налази, онда ће се оно на првој станици што дође, ако засебан одељак не плати, искључити од даљег путовања, а возарина за још непропутовани пут повратити како за њега, тако и за његов пртљаг.

§. 14.

Чекаонице. Билетарнице и отпраштва пртљага. Контролисање билета.

У станицама од већег саобраћаја отварају се чекаонице а тако исто и билетарнице и отпраштва пртљага најмање на један сат, а на станицама од мањег саобраћаја најмање на пола сата пред полазак сваког воза.

Путници су дужни на захтевање да покажу своје возне билете, како при ступању у чекаоницу тако и при пењању у кола, као и да чувају при себи возне билете до год им се не одузму.

Кад се затече путник без пуноважног билета плаћа цели пропутовани пут, а ако се не узмогне одмах и несумњиво доказати станица у којој се попео на кола, плаћа двогубу возарину за цели пут, који је влак пропутовао, а најмање 7·50 динара.

Но онај путник који се одмах при пењању у кола сам пријави пратиоцу или управнику воза с изјавом, да због закашњења није имао времена билет купити, онда он — ако му се у опште путовати дозволи, на што иначе права нема — плаћа повишену возарину за 1·25 динара.

Ко се устеже одмах доплатити, може из кола истеран бити.

§. 15.

Пењање у кола.

Знак за пењање у кола даје се са два различита ударца у звоно.

§. 16.

Закашњење поласка.

По што звиждаљка са локомотиве даде знак поласка, не може се ником више дозволити да путује. Сваки покушај пењања у кола као и помагање у томе, кад се кола већ крену, забрањује се и казни.

Путник који полазак закасни, нема права тражити да му се поврате новци за купљени билет или да му се даде друга каква накнада. Но њему је дозвољено, да на основу купљеног билета може истога дана или сүтра дан са другим којим

возом, што истом ценом вози, отпутовати до места одређења, ако се само одмах пријави са својим билетом старешини станице и затражи продужење.

Ово се продужење не односи на утврђени рок у повратних билета или оних за кружна путовања.

§. 17.

Понашање на међустаницама. Отварање и затварање колских врата.

Кад воз на неку станицу приспе, онда се извече име те станице, време бављења, као и промена кола, ако би ту била. Чим влак стане, онда се одмах са одређене стране за силажење отворе врата оних кола, која су одређена за путнике до те станице. Остала колска врата отварају се само на захтевање.

Ко на међустаници своје место напусти, а не запреми га чиме, те га други неко заузме, тај се мора са другим местом задовољити.

§. 18.

Ванредно задржавање на отвореној прузи.

Ако се какве препреке догоде, те би се воз ван станице морао на дуже време зауставити, смеће путници сићи са кола тек онда, кад им то управник воза изрично одобри. Путници морају се за тим одмах уклонити са колосека, и на први знак звиждаљке са локомотиве опет своја места заузети.

Знак за даље вожење даје локомотива са три звиска. Ко се на трећи звизак локомотиве у кола не попне, губи право на даљу возидбу.

§. 19.

Понашање на путу и при пењању и силажењу.

За време вожње не сме се нико из кола на страну помаљати, на врата наслањати или седишта газити. На захтевање ма и једног сапутника морају се прозори од стране ветра затворити.

При пењању у кола или силажењу са њих не смеју путници сами собом колска врата отварати; они на против морају то отварање оставити службеном особљу, и не смеју се ни пењати ни силазити док воз са свим не стане.

Сваки путник мора стојати по даље од локомотиве и коловоза којим се вози, и нико не сме из жељезничке станице излазити другим неким но само заказаним путем.

§. 20.

Повређивање кола.

Ко прозоре разбије плаћа накнаду по такси, која за то постоји, и коју одмах наплаћује службено особље. Такса се може на увиђење захтевати. Жељезничка управа има и то право да тражи и одмах наплати накнаду од онога, који кола изнутра упрља, завесе раздере и т. д.

§. 21.

Закашњење влакова. Прекид возидбе.

За закашњени полазак или долазак воза није дужна железничка управа никакву накнаду давати.

Ако се неки воз са свим обустави од возидбе или ако у току возидбе прекине пут, има право да тражи да му се поврати возарина за непропуто-

вани пут. Но ако се неки воз неспречен изванредним елементарним случајевима закасни, те тиме изгуби везу са другим возом, онда се путницима, који су снабдевени са *пролазним билетима*, а докажу да су се са првим повратним возом без прекида вратили оцет на полазну станицу, враћа плаћени новац како за одлазак тако и за повратак оне класе, којом су прво отпутовали.

Но путнику ће важити ова тражбина онда, ако ју одмах достави станичном старешини чим приспе са закашњеним возом и возни билет покаже. Овај последњи издаће уверење о томе, а старешина полазне станице уверење о повратку.

Ако се услед елементарних случајева или других препрека не узмогне возити по неком делу жељезничке пруге, онда се мора за даље путовање до подвозне пруге по могућству са другим превозним средствима постарати све донде, док се за сваки поједини случај нарочита наређења не учине.

Но путници не могу захтевати да их жељезница у том даљем путовању са другим подвозним средствима по исту цену вози, коју су јој платили за подвоз на жељезници.

Прекиди у возидби и закашњења возова одмах ће се писмено објавити. Објава ће се на лако приступним местима прилепити и публици јасно на углед ставити.

§. 22.

Водеће паса и т. д. Пушеће дувана. Ношеће лако запаљивих ствари.

Пси и друге животиње не смеју се возити у одељцима за путнике. Од овога се изузимају мали

пси, који се у крилу носе, ако то дозволе сапутници, који се у једном истом одељку возе.

Пушење дувана допуштено је у свима колским класама; но у првој колској класи, ако нема нарочитог одељка за пушаче, само под тим условом ако то дозволе сви сапутници, који у једном одељку путују. При сваком путничком возу морају се налазити одељци друге, а по могућству и треће колске класе за оне, који не пуше. Дуле морају са поклопцем снабдевене бити.

Запаљиве ствари као и сваки пртљаг, који би течности или друге предмете садржавао, а ови би могли ма којим начином штету причинити, а нарочито пуне пушке, пушчани барут, лако запаљиви препарати и друге ствари такве особине не смеду се собом у путничка кола понети. Службено железничко особље овлашћено је да о томе нужна уверења захтева. Онај који се успротиви, одговара за повреду путничког пртљага и за све штете, што из преступа горње забране проистеку, а осим тога потпада и казни, коју железничко-полицијски закон прописује.

Ловцима и лицима што су у званичној служби дозвољава се да ручну муницију собом понесу.

Цев од понете пушке мора се горе окренута држати.

§. 23.

Искључивање од возидбе пијаних или оних који се непристојно понашају.

Који се не придржава прописаних одредаба или се не одазива наређењима службеног особља

или се непристојно понаша, тај ће се, губећи право на повратак већ плаћене возарине, искључити од возидбе и даљег путовања.

Нарочито пијана лица не смеду се на возидбу примати и у чекаонице пуштати, но се морају отерати ако неопажено дођу.

Ако се овакова лица у путу искључе или се од пута одбију пошто су већ свој пртљаг отпривништву предали, онда немају права тражити да им се исти на другом ком месту преда но на оној станици куда су га упутили.

б. Возидба путничког пртљага.

§. 24.

Појам путничког пртљага.

Као путнички пртљаг вози се по правилу само оно, што путник као путне потребе за себа и за своје собом носи, нарочито: куфер (сандук), огртач, путничка торба, кутија за шешир, мали сандучић и томе подобна; већи трговачко-паковани сандуци бурад, као и други предмети што не спадају у путничке потребе могу се само изузетно на возидбу узети. Предмети, који су од возидбе искључени, као роба и они, који се према §. 22. трећем ставу не смеју у путничка кола узети, не смеду се ни као путнички пртљаг предати, ако се хоће да избегну §. 48. прописана сљедства.

§. 25.

Начин паковања. Скидање старијих поштанских и железничких знакова.

Путнички пртљаг, који није чврсто и постојано пакован, не мора се примити. Са путничког

пртљага морају се старији поштански и жељезнички знакови скинути.

Ако се ово не учини, па усљед тога пртљаг оде на другу страну (залута), онда не одговара жељезница за штету која би отуда произишла.

§. 26.

Предавање пртљага (на возидбу).

Нико нема права тражити да му се пртљаг прими, ако га није најмање 15 минута пред полазак воза у отправништво пртљага донео и ту показао свој возни билет.

Но ако се изузетно у хитним случајевима неки пртљаг и прими са намером да се касније отпрати (експедира), то се он сматра све донде, док се не отпрати, као и да није на возидбу предат.

Ово исто вреди и за примање путничког пртљага на постојама.

Возарина за пртљаг мора се одмах положити иначе се неће на возидбу примити.

§. 27.

Ношење ручног пртљага.

Мали и за ношење лаки предмети могу се собом у кола узети, ако нису сапутницима на досади, и ако то царински и порески прописи дозвољавају. За овакове, у кола узете предмете не издају се признанице; њих морају чувати сами путници.

Под истим условима дозвољава се путницима на IV. класи да могу собом поднети ручни алат, торбе, пуне котарице што о леђи носе, цакове и

т. д. друге предмете, које пешаци собом носе, у колико то станични старешина одобрио буде.

§. 28.

Признанице о предатом пртљагу на возидбу и издавање (повраћање) пртљага.

Кад путник предаје пртљаг на возидбу добија признаницу о томе, а дужан је на захтев показати и возни билет. А управа жељезничка само у замену ове признанице повраћа пртљаг њеноме доносиоцу, не питајући за правог притежаоца, и с тим се ослобођава од сваке даље одговорности.

Притежаоц признанице од путничког пртљага овлашћен је тражити од отправништва упутне станице да му пртљаг одма натраг повратити, чим дође на место опредељења онај воз коме је пртљаг на возидбу предат, а по истеку прописаног времена за стоваривање и издавање, као и по истеку оног времена за царинско прегледање. Но ако ко не хте сачекати да му се пртљаг одмах поврати, може исти подићи и у времену од 24. сата по његовом доласку а у одређене часове за отправљање, и то или сâм или помоћу другога лица предајући признаницу од пртљага. Ако се пртљаг за 24 сата не дигне, онда се за-њ плаћа прописна лежарина.

Ко не узмогне признаницу од пртљага показати, ономе је управа дужна тек онда пртљаг издати, кад потпуно докаже да је прави притежаоц, а према околности може и сигурно јемство тражити.

По правилу пртљаг се издаје на оним станицама, куда је отправљен. Но у колико време и околности, као и царински и други порески про-

писи дозвољавају, може се пртљаг и на другој којој даљој станици предати. У овом случају дужан је путник приликом примања признаницу повратити, а возни билет показати.

§. 29.

Јамчење железнице за путнички пртљаг.

Железница јамчи за уредну и неповређену предају путничког пртљага од онога часа чим признаницу од пртљага изда, и то у опште по условима и одредбама одељка III (о возидби робе) у колико се они применити дају на возидбу путничког пртљага, а посебице по овим одредбама:

а.) Ако путник није већу вредност ставио, надокнадиће му се на случај губитка или повреде права претрпљена штета; али се за њу не може више тражити од 15 динара по килограму од повређеног пртљага, по што се одбије тежина неповређене садржине.

б.) Кад путник већу вредност ставља, онда му се уз возарину за пртљаг наплаћује још и додатак, који за сваких ма и само отпочетих 150 километара што има пртљаг да пропутује од отправне па до упутне станице, износи најмање 25 пара, а несме прећи $2\frac{0}{100}$ целе стављене вредности.

Стављена вредност само ће онда законом важити, ако је њу отправништво полазне станице у признаницу од пртљага уписало.

в.) Управа не одговара за загубљени путнички пртљаг, ако се он у року од 8 дана по доласку воза (§. 28) не дигне са станице, куда је упућен.

Путник, коме се не би пртљаг издао, може захтевати да му се на признаници од пртљага дан

и сат прибележи, кад је пртљаг од отправништва захтевао.

Изгубљени или повређени путнички пртљаг, који путник није на возидбу предао, а нарочито онај изгубљени или повређени пртљаг што је собом у кола узео (§. 26 и 27) накнадиће се само онда, кад се докаже да су томе криви управа или њени људи.

§. 30.

Загубљени путнички пртљаг.

Путнички пртљаг сматра се да је изгубљен тек трећи дан од дана кад приспе на место одређења онај воз, коме је на возидбу предат, и путник тек онда има право да тражи наплату јамчевине одређене §. 29. искључујући све остале накнаде.

У случају ако се загубљени путнички пртљаг касније пронађе, путник ће се о томе известити ако му се место пребивања сазнати може, ма да је он за њега накнаду примио; и он у року од четири недеље може тражити да му се загубљени пртљаг поврати, и то или на станици на коју је дошао, или бесплатно на станици, од куда је пошао. У овом случају враћа путник примљену јамчевину за загубљени пртљаг.

§. 31.

Јамчење железнице за закашњени предајни рок.

Железница јамчи за закашњени предајни рок (§. 28) по овим одредаба :

1. Ако се покаже и докаже штета што је закашњен предајни рок, онда се може накнада захтевати само од 25 пара по килограму закашње-

ног пртљага и за сваки отпочети дан закашњења све донде, док се пртљаг као загубљен не сматра (§. 30). Но ако би путник хтео да осигура већу суму за предајни рок, која би му се у случају закашњења платити имала, онда је он дужан ово доставити отправништву пртљага на пола сата пре поласка воза, са којим ће, и са којим могу по прописима за саобраћај предате ствари путовати.

Изјава ова обавезна је само онда, кад ју отправништво забележи у признаницу од пртљага. Додатак (возарини), који се за ово плаћа, не сме бити већи но 2 од хиљаду (2‰) од суме стављене вредности за сваких отпочетих 150 километара, што има пртљаг да пропутује од полазне па до упутне станице, заокружујући га са 5 пара. Најмањи додатак је 1·25 динара.

За ово ће опет жељезница платити путнику доказану штету због закашњеног предајног рока, а од висине стављене суме.

Жељезница се ослобођава од јамчења за штету која би произишла из закашњења предајног рока, кад докаже да то закашњење није могла избећи, и ако се о свему бринула што спада у дужност ваљаном возиоцу.

§. 32.

На оним станицама где носача има, могу се путници њима послужити за пренос пртљага од отправништва и до отправништва, али управа не одговара за тај пртљаг, до год га на возидбу не прими.

Носиоци пртљага одликују се службеним знаком и снабдевени су са штампаним упутствима, која они заједно са штампаним таксама за време

службе морају при себи носити и на захтевање показати. Они су дужни предавати марке са нумером носача снабдевене кад узимају признанице од пртљага. На већим станицама мора се постарати да путници могу без одговорности управе поверити свој пртљаг на кратко чување, а по утврђеној такси, неком станичном служитељу (вратару)

§. 33.

Заостављене ствари.

Све ствари, које се у месном кругу жељезничке управе или у колима заоставе (забораве) и жељезници предаду, чување се најмање три месеца.

Тек по истеку овога рока поступиће се с њима по пропису одредаба појединих жељезница.

Предмети који су кварежу изложени продаће се одмах, чим се страховало буде да ће се покварити; а од тога добивени новац чување се до истека прописаног времена, чекајући наредбу притежаоца. У осталом са овако нађеним предметима поступаће се по законским наређењима што о томе постоје.

в. Возидба мртваца.

§. 34.

Услови за возидбу.

Кад се мртвац испраћа од станице са које воз полази, онда јој се то мора пријавити најмање на 6 сати пре; а ако се испраћа са неке међустанице онда јој се то мора пријавити на 12 сати пре поласка воза.

Мртвац мора бити положен у сандуку, заштићеним од приступа ваздуха, а овај опет мора ле-

жати у другом дрвеном сандуку. Мртвац се може и у мртвачким колима преносити

Уз мртваца мора и пратилац ићи, који за себе подвозни билет плаћа. Мртвац се предаје жељезници на возидбу са прописаном мртвачком исправом, коју жељезница прима, а при издавању мртваца опет натраг враћа. Тарифом одређене цене морају се платити приликом предавања мртваца на возидбу.

Који под лажном изјавом мртваца на возидбу преда, тај ће мимо доплаћивања окраћене возарине од полазне па до упутне станице још четворогубу возарину платити у име конвенционалне казне.

За време од 6 сати по доласку воза у упутну станицу, мора се мртвац однети, у противном случају биће стављен месној власти на расположење.

г. Возидба кола (каруца) и других возних средстава.

§. 35.

Примање и возидба. Време предаје.

Каруце и друга возна средства примају се и издају само на станицама, које су за то одређене, и морају се на 2 сата пред полазак воза пријавити, а најмање за 1 сат пре отпрашаништву предати. На међустаницама може се само онда са сигурношћу рачунати да ће кола са оним возом — као што пошиљалог жели — путовати, ако их на 24 сата пре пријави.

Жељезница није дужна возити каруце и друга возна средства са брзовозом.

Путници не смеју седити у својим колима за време возидбе.

§. 36.

Издавање.

Каруце и друга возна средства издају се чим дођу у упутну станицу уз повратак случајно изда- тих признаница, и морају се однети у року нај- дуже од 2 сата, ако приспеду до 6 сати у вече.

Но ако воз касније дође, онда се ово доба рачуна од 6 сати изјутра сутрашњег дана. За сваки сат даљега бављења власна је управа наплаћивати лежарину.

§. 37.

Ношење путничког пртљага у каруцама.

Пратиоцима каруца и других возних средстава дозвољено је пртљаг (§ 24) у њима понети, ако то не би било у опреци са царинским и пореским прописима (види § 38.)

§. 38.

Јамчење железнице за возна средства.

Железница јамчи за возидбу каруца и других возних средстава по оним прописима и уговору, који важе и за возидбу робе у колико се они на ово применити дају. Али она не јамчи за ону штету која би из тога произишла, што се није држало њених прописа, или што је пошиљаоц сâм на се узео да се стара о пратњи кола.

При томе вреди као услов, да се при тражењу накнаде за губитак или повреду, не сме већа сума тражити, но што је законом за штете одређена, а до висине вредности, коју је пошиљаоц ставио.

Ова стављена вредност односи се само на каруце или возна средства, а не и на ствари које су у њима (§ 37.)

У обзиру на ово последње не јамчи жељезница за штету која би произишла из непажње пратиоца, али за штету друге природе јамчи само онда, ако се докаже да су томе криви жељезничка управа или њено особље.

Кад се вредност ставља, онда се осим тарифом означене возарине за каруце или возна средства наплаћује и одређена повишица. Ова повишица заокружујући ју са пет пара не сме износити више од 1‰, (1 на хиљаду) од целе стављене вредности за поједина возна средства и за сваких отпоч тих 150 километара пута; а најмање се плаћа 15 пара.

Ако није стављена вредност, онда се сматра као условљена она накнада, која је законом прописана за оцењивање и накнађивање појединог возног средства, заједно са стварима у њему, а која на случај губитка или повреде не сме прећи суму од 1125 динара.

Ако се стави већа вредност од 1125 динара за кола са пратиоцем, то ће она само онда правно вредити, кад њу отправништво полазне станице забележи у подвозни лист. Већа вредност за каруце без пратиоца управља се по прописима за робу одређеним (§. 68).

§. 39.

Предајни рок.

Каруце и друга возна средства која имају своје пратиоце а предата су на возидбу са пут-

ничким возом, иду са истим возом и даље до упутне станице; но ако се морају уз пут од једног воза другоме предати, онда стижу тек са првим узастопним путничким возом.

За све остале каруце и возна средства важи онај исти рок предаје, који је и за обичну робу предвиђен.

По правилу плаћа се највећа јамчевина за штету због закашњеног предајног рока највише 37·50 динара од сваких изосталих каруца и за сваки одпочети дан закашњења. Но ако се већа вредност стави за предајни рок каруца и других возних средстава са пратиоцем, то ће она само онда правно важити, кад њу у подвозни лист прибележи отправништво полазно станице; а за каруце без пратиоца врши се изјава по прописима за робу одређеним.

У оба случаја наплаћује се додатак возарини, који за сваких 7·5 километара и за сваких одпочетих 75 динара целе стављене суме вредности не сме бити већи од 1 паре, заокружујући га са 5 пара. Најмање се плаћа 50 пара.

Возидба живих животиња.

§. 40.

Примање, товарење и стоваривање. Искључивање болесне животиње и зверова.

Живе животиње примају се на возидбу само на оним станицама и возе само до оних станица које су за то одређене.

Пошиљаоц односно примаоц мора се сам или преко неког другог побринути о укрцавању у кола

и искрцаваљу из њих, о нужним средствима за привезивање животиња, као и о самом смештању.

Болесне животиње не примају се на возидбу.

Време, за које ће се са возидбом животиња због роспростирања заразе престати, одредиће санитарски прописи, који постојали буду.

Жељезница није обвезна зверад возити.

За возидбу осталих живих животиња има право железница да захтева пратиоце. Пратиоци су дужни ако станични старешина изузетно друкче не дозволи, заузети своја места у колима где је и животиња, како би ју за време возидбе надгледати могли. За ситне животиње, нарочито живину, кад су предане на возидбу у добро затвореним кавезима (или довољно великим и ваздуху приступним судовима) који се носити могу, нису потребни пратиоци.

§. 41.

Возидба паса.

Пси се возе у одвојеним просторима.

Возарина се плаћа при предаји пса на возидбу куповањем признанице, која се по свршеној возидби враћа и псето по њој добија. Псе, који се по свршеној возидби са упутне станице одмах не одведу, управа није дужна чувати. Ове се одредбе тичу само оних паса, који се као пратиоци путника са путничким возом возе, иначе за возидбу паса вреде такође општи прописи §. 40 и §. 43.

§. 42.

Возидба коња.

Управа оцењује са којим ће се возовима и у коме броју коњи возити.

Коњи морају најмање на 1 сат пред полазак воза бити спремни на месту за укрцавање у кола.

Ако се воз ноћу или јутром пре 7 сати креће, морају се коњи пријавити до 8 сати у вече.

На међустаницама може се само онда са сигурношћу рачунати да ће се коњи возити моћи, ако се претходно учини споразум са старешином станице.

Кад се приспе на место опредељења, коњи се предају, а подвозне листе, ако су издате, натраг узимају. Коњи се морају одвести са станице најдоцније за 1 сат по доласку.

По истеку овог времена власна је управа железничка да наплати оборину, ма коњи стајали и напољу у дворишту железничком. Возарина за коње плаћа се на полазној станици.

§. 43.

Возидба осталих животиња.

Управа одређује како количину осталих животиња, које ће у један мах на возидбу примити, тако и возове са којим ће их возити.

Нарочито од тог зависи возидба појединих брава да ли има подесних простора, па за то се и не може у напред ни јамчити.

Возарина се полаже на полазној станици.

Стока (животиња) мора бити два сата пре поласка воза на станици, а ако воз ноћу или јутром пре 7 сати полази, мора се до 8 сати у вече пријавити. Кад се доведе на место опредељења одмах се и издаје, а подвозне листе натраг узимају. Стока

се мора искрцати и са станице одвести најдаље за 2 сата по доласку. По истеку овога рока власна је жељезничка управа да на трошак и штету пошиљаоца преда стоку на израну или да оборину наплати, ако би хтела дозволити да се стока дуже на станици задржи.

§. 44.

Јамчење жељезнице за стоку.

Јамчење жељезнице за губитак или позреду на возидби узетих коња и других живих животиња, управља се по опредељењима одељка III, који су за робу прописани, у колико се они и на возидбу животиња применити дају.

Но жељезница не јамчи за штету, која би се догодила из опасности скопчане са возидбом животиња. Тако она не даје нарочито никакве накнаде, ако је губитак или повреда произашла од тога, што је живинче искочило, испало, што је пригњечено, угушено или што је штета другим којим узроком постала при укрцавању и искрцавању, и за време возидбе или бављења на станици. Не јамчи даље ни за штету, која би се отклонити могла захтеваним пратиоцима (§. 40). У ово се рачунају и све опасности, које се догоде услед повреде употребљеног возног материјала, за који не одговара жељезница, а нарочито оне штете које би се отклонити могле да је стока била довољно надзиравана, послуживана и храњена за време путовања.

Ако је жељезница крива, онда она плаћа оштету за губитак или повреду по вредности коју

је пошиљаоц ставио, а ако вредност није стављена онда највећу накнаду плаћа по овој мери :

	ДИНАРА
За коња	575
« дебела (угојена) вола	275
« једно грло говечета	200
« « теле	25
« једну угојену свињу	75
« « мршаву свињу	30
« једно прасе до 3 месеца	10
« једну овцу или козу	15
« једно псето	10
« 100 килогр. остале животиње	75

Кад се вредност ставља, плаћа се мимо во-
зарине по тарифи и додатак, који не сме прећи
 $1\frac{0}{100}$ (један од хиљаду) од стављене вредности за
сваких отпочетих 150 километара целог пута. Овај
додатак заокружује се на 5 пара, но не може бити
мањи од 15 пара.

Ако се већа вредност стави, то ће она само
онда правно важити, кад њу буде пошиљач у то-
варни лист на одређено место са писменима упи-
сао (т. ј. у случајевима где се возидба врши са то-
варним листом), или ако ју је отправништво по-
лазне станице у подвозни лист забележило.

§. 45.

Предајни рок.

Предајни рок управља се према томе, да ли
је возидба вршена са путничким или товарним во-
зовима за брзовозну или обичну робу, и рачуна
се по стављеним одредбама одељка Ш. које су

меродавне и за следства ако се закасни предајни рок.

Може се захтевати да се коњи и пси, који се са путничким возом возе, издаду у истом року, који је §. 28. ставом 2. и за путнички пртљаг одређен.

Стављена већа вредност за осигурање предајног рока само ће онда правно важити, ако ју је или пошиљаоц у товарни лист на одређено место писменима уписао (т. ј. у случајевима где се возидба врши са товарним листом), или ако ју је отправништво полазне станице у подвозни лист забележило.

У оба случаја уз возарину плаћа се и додаток, који не сме бити већи од *цола* паре за сваких 7·5 километара и сваких отпочетих 75 динара целе суме стављене вредности. Овај додаток заокруживаће се са 5 пара, но не може бити мањи од 50 пара.

III. Возидба робе.

§. 46.

Прелаз са жељезнице на жељезницу.

Роба се вози из свију станица и у све станице, које су удешене за саобраћај са робом, и не мора имати никакве посредне адресе за прелаз са једне жељезнице на другу.

§. 47.

Примање робе (на возидбу).

Жезница није обавезна да прими на возидбу ону робу, која није уредно или није никако па-

кована, а особина би њена захтевала паковање да ју заштити од губитка или повреде у возидби. Овакова се роба може изузетно примити на возидбу кад пошиљаоц изда својом руком потписану изјаву, која ће се и у товарном листу поновити, како је роба била непакована или да је непотпуно пакована. У овој изјави поименце побројаће се и описати поједини комади.

За ову изјаву, коју пошиљаоц издаје због недостатка или због недовољног паковања, прописан је са речима нарочити образац, (прилог А), који ће се у отправањштвима држати у приправности.

Знаци, који се на поједине дењке (комаде) брижљиво и јасно ставити имају, морају се савршено подударати са оним знацима у товарном листу (види §. 50. бр. 3).

Жељезница има право тражити од пошиљаоца да он поједине дењке (комаде) робе снабде са постојаним написом упутне станице, ако не би њихова особина велике тешкоће задавала.

§. 48.

Од возидбе искључени или само условно за возидбу дозвољени предмети.

Који под лажним или непотпуним наводом преда нека робу која је од возидбе или сасвим искључена или за њу условно дозвољена, платиће, осим оних казни које прописују полицијски или казнени закони, ма и не било какве штете, и конвенцијалну казну од 15 динара због саме овакве предаје, а осим тога јамчиће и за све штете које би отуда случајно произишле.

Конвенцијална казна може се према нахођењу или околностима наплатити од пошиљаоца или од примаоца

Које ће се ствари од возидбе искључити или условно за возидбу дозволити, одређиваће министар грађевине посебним прописима, који ће обавезни бити како за жељезничку управу тако и за публику.

§. 49.

Закључивање возарског уговора.

Возарски уговор сматра се да је закључен, кад пошиљаоц товарни лист изда, а жељезница га за знак примања својим отправним жигом жигоше. Отправни жиг удара се одмах по што се роба потпуно прими, која је у једном и истом товарном листу наведена (види §. 55. став. 2). Од овог часа сматра се да је возарски уговор закључен, а роба да је предата.

§. 50.

Товарни лист.

Уза сваку праћевину (пошиљак) мора ићи и товарни лист, који је по пропису штампан и жељезничком управом жигосан.

За ово важе ове поједине одредбе :

1. Како они предмети, који су у §. 48 наведени, тако и они, које предаваоц сâм товари, а примаоц сâм истоварује, као и они што подлеже царинској, или пореској контроли, морају се отправљати са засебним товарним листовима, који не обухватају друге предмете.

Даље, у исти товарни лист смеду се уврстити само они предмети, који према својој особини допуштају да се без штете заједно товарити могу.

Кад се отправљају читава кола може се пошиљаоц нагонити, да за свака кола посебице приложи товарни лист.

2. По §. 49. жигосан товарни лист важи као доказ о уговору између жељезничке управе и пошиљаоца, али не служи као доказ противу жељезнице односно тежине или множине оне робе, коју је услед одредаба овога правилника и тарифе или услед нарочитог споразума са пошиљаоцем дужан сам пошиљаоц или примаоц товарити или стоварити, докле год жељезница сама не измери кола или робу што је у њима и док не преброји дењкове (комаде) или не овери у товарном листу тежину са жигом полазне станице. Кад се затражи да жељезница од своје стране овери број дењкова (комада) или тежину читавих кола, онда је она дужна то учинити по утврђеној и од надзорне власти одређеној такси, ако не би роба по својој особини за таково потврђење одвећ много времена захтевала, односно ако би мерила што су на станици довољна била.

Ако жељезница није комаде бројала или тежину мерила, онда се мора тежина и количина другим којим начином доказивати, а не позивом на товарни лист.

Управа је дужна на захтев пошиљаоца да у његовом присуству на товарни лист удари отправни жиг полазне станице (§ 49), који једино служи као меродавни доказ о дану кад је роба предата.

Друкче састављени товарни листови, но што их овај закон одређује, могу се одбацити. Товарни листови са којима је роба од других возача ношена пре но што ће се жељезници предати, неће се примити ни као прилози за жељезнички товарни лист.

3. У товарном листу мора се означити место у ком је, и датум кад је он написан, а роба по знацима, броју, комадима, начину паковања, садржини и бруто тежини дењкова (колета). Она роба која се по особеним прописима железнице не може по тежини примати, мора бити јасно и тачно по садржини означена.

Товарни лист мора бити снабдевен са потписом пошиљаоца или његовим штампаним или жигом удареним именом, а исто тако са тачним и јасним именом примаоца и местом определења.

Ако воде више путова до места куда се роба отправља, онда се мора означити у товарном листу уз адресу и пут, којим ће роба ићи, а њега се мора придржавати жељезничка управа. Но ако пут није означен, онда га бира сама управа а на одговорност пошиљаоца, и то онај који се њојзи чини да ће по њега најкориснији бити.

4. Пошиљаоц јамчи за истинитост навода у товарном листу и одговоран је за сва сљедства, која проистичу из погрешног, нејасног и нетачног навода.

Жељезничко отправништво овлашћено је, да се може о подударности товарног листа са дотичном робом уверити, па и садржину дати испитати и оверити у присуству пошиљача или примао-

ца, или њихових опуномоћника, или у случају потребе, у присуству најмање два сведока.

Ако се нађе да је неистинито стављена тежина или садржина, онда је свака жељезница овлашћена да мимо накнаде за окраћену возарину од полазне до упутне станице наплати од пошиљаоца или примаоца и конвенционалну казну по својим нарочитим прописима,

5. Ако пошиљаоц устражи уверење од жељезнице како јој је предао робу на возидбу, онда ће он, — ако му је у опште недовољна признаница о примљеној роби на возидбу, коју му по нарочитим прописима поједине жељезнице од своје стране издају, — поднети два равногласна товарна листа, од којих ће му један жељезничко отпавништво, пошто га потврди са речју «дупликат», повратити.

Овај дупликат нема оне вредности, коју имају товарни или колски лист, који робу прате.

6. Кад се отпавља роба у места, која не леже на жељезници или у оне жељезничке станице, које нису удешене за саобраћај робе, онда је дужан пошиљаоц означити на товарном листу станицу, од које ће се адресат старати за даљу возидбу (види §. §. 61. и 65.).

7. Обрасци товарног листа прописани су у прилозима Б и В, и могу се на свакој станици купити по тарифом утврђеној цени.

Товарни листови, који нису штампани за рачун жељезничких управа, подлеже жигосању за рад уверења да се подударају са прописаним образцем. Њих ће по утврђеној цени у тарифи жигоса-

ти једна од жељезничких управа, која би их у својем кругу и употребљавала.

Ако се не поднесе најмање 100 комада товарних листова на жигосање, онда се оно и отказати може.

Дозвољено је наштампати фирму издаваоца на страни товарног листа, где адреса стоји, но не сужавајући онај простор што је потребан за жељезничко отправљање.

8. Ако у једном месту више управа имају отправништва робе, онда товарни листови, жигосани једном управом, вреде и код осталих управа.

9. Не сме се тражити никаквих других изјаснења или докумената, но што су у товарном листу, осим ако би то изузетно дозвољавао трговачки закон или овај правилник; а тако исто не смеду ни товарни листови у себи садржавати изјаснења или угодбе, које нису трговачким законом или овим правилником за важне оглашени.

§. 51.

Царински и порески прописи.

Пошиљач је дужан кад предаје товарни лист, да преда жељезници и све нужне спроводне папире за ону робу, која подлежи — пре но што ће се примаоцу издати — царинском или пореском поступку.

Жељезница није дужна оцењивати, да ли су ти папири потребни или исправни, или довољни, и она, односно њени посљедници у возидби, ослобођени су од сваке одговорности, ако би какве кривице било што је роба без спроводних или недовољних папира примљена; а на против, поши-

љаоц јамчи жељезници за све казне и штете, које би ова поднела због неисправних, недовољних или неприложених спроводних папира.

И ако би жељезница на изрично стављену понуду пошиљаоца у товарном листу, кад су прописане декларације и уверења приложена, посредовала у царинском и пореском поступању са робом, и платила таксе увоза, извоза и провоза, као и друге јавне дажбине и таксе, у колико се оне по пропису не плаћају у месту поласка или месту опредељења, то она за то опет не прима на себе никакву одговорност. Она није обвезана ни примити се посредовања на овакове понуде, но је власна предати то некоме посреднику (спедитеру), ако он већ не би у товарном листу наименован био.

Кад би пошиљаоц такав предлог учинио, да му се роба отпрати на неки начин, који се у датом случају не би подударало са законским наређењима, онда се сматра да је задовољан са тиме, како жељезница у његовом интересу за најповољније нађе и нареди да се то отправљање изврши.

Ако би жељезница предату јој робу са товарним листом примила на граници дотичног царинског опсега, да ју одвезе на место опредељења или на царинско место, где се царинске декларације предати могу, а пошиљаоц не би извод учинио од царинских спроводних папира, онда су због пошиљачевих неправих, погрешних и изостављених навода (декларација) у товарном листу жељезници одговорни и накнадно платежни пошиљаоц, односно и примаоц, за све штете и губитке, које би она као возиоц претрпела при својем обавезном

предавању царинске декларације, која се начинити и извршити има по наводу (декларацији) товарног листа.

Пошиљаоц је дужан и у товарном листу да означи приложене спроводне папире, који подлеже царинском и пореском поступку. За спроводне папире, који нису поменути у товарном листу, жељезница не јамчи.

§ 52.

Рачунање возарине.

Докле се код и у ком обиму не буду обзна- ниле опште тарифе, рачунаће се возарина по об- знањеним тарифама појединих жељезница, односно по склопљеним ценама савеза.

Осим цена, које су у тарифама стављене за накнаду возарине и за особене у тарифи предви- ђене услуге, не сме се ништа више наплаћивати. Издатци у готовини, што их је жељезница учинила, морају јој се надокнадити (на прилику дажбине за провоз, увоз и извоз, трошкови за пренашање, за оправку робе, коју би она услед свога сопственог спољњег и унутрашњег састава и особине захте- вала ради својега одржања за време возидбе).

Кад неке жељезнице одвлаче робу од куће пошиљаоца, кад ју са лађи односе или кад ју до- носе у кућу примаоца или на које друго место, н. пр. на место паковања, стоваришта, у шупе за прегледање, на лађе и т. д., онда се за ово и накнада плаћа, која се из тарифе увидети може.

Возарина се рачуна на килограм, а она роба, којој се немерена прима, рачунаће се по тарифским

и особено прописаним одредбама појединих жељезница, по товарној снази кола, по просторној садржини или по просторној мери.

Тежина се одређује на жељезничким станицама или самим мерењем или рачунањем по датим нормисаним ценама у тарифи.

Дењчаној роби (у комадима) одређује се тежина увек у отправној станици. Праћевине (пошиљци) испод 30 килограма рачунају се највише у 30 килограма, а већа тежина рачуна се (заокружује се) на више, и то код робе у дењцима (комадима) са 10 килограма, а код читавих кола са 100 килограма, тако да сваких започетих 10 или 100 килограма као пуни важе.

Но са оваким рачунањем тежине не ће се искључивати плаћање најмање возарине, која је прописана у тарифама појединих жељезница.

Пошиљачу стоји од воље да буде присутан при мерењу но ако он затражи да жељезница још једаред по свршеном мерењу по ново тежину одреди у присуству његовом или његовог пуномоћника, онда жељезница има право наплатити за ово тарифом одређену вагарину (кантарину). Ова се вагарина може, али само за обичну робу, и онда наплатити, ако случајно не би пошиљаоц ставио тежину у товарни лист, те би допуњавање његово у овом обзиру жељезници оставио.

Сви предмети наведени у једном товарном листу од једне и исте тарифске цене чине једну отправну позицију за рачунање возарине.

Возарина, која се платити има, заокружује се од 5 до 5 пара.

Кад по нарочитим прописима појединих жељезница сами пошиљачи робу товаре, онда они смеду кола натоварати само до њихове товарне снаге, која је на њима обележена.

За преоптерећивање може жељезница мимо осталих накдана наплатити конвенционалну казну која ће се нарочито прописати.

§. 53.

Плаћање возарине.

Возарина се полаже приликом предаје робе на возидбу или се упућује примаоцу на исплату. Но жељезница, која прима на возидбу, може тражити да се возарина одмах положи за ствари, које по њеном нахођењу подлеже брзом кварежу или које не би подмиривале возарину.

Погрешна примена тарифе као и грешке приликом рачунања возарине не треба да штете ни жељезницу ни обвезаног платишу. Више наплаћене суме доставиће се што пре до знања ономе, коме припадају.

§. 54.

Повука и повучина (провизион).

Они трошкови (спезе), који терете робу при предаји на жељезницу, а од којих се поособно именовање тражити може, могу се повући.

Исто тако може се на вредност робе у напред повући до 375 динара под истим условима као што се и трошкови (спезе) повлаче, ако би то по оцени отправног чиновника осигурано било вредношћу робе.

За сваку предату повуку, па била она остварена или се услед другчијег наређења са свим или

почесно напустила, отправна станица рачуна тарифом одређену *повучину* (провизион од повучене суме).

Но од жељезница не ће се наплаћивати повучина (провизион) на повучене возарине у случајевима даље возидбе са једне жељезнице на другу.

Али за издатак у готовини, који је нека жељезница учинила, и који се такође повући може, моћи ће се наплатити и повучина, која је тарифом за повуке одређена.

Као уверење да је стављена повука на робу, служи по правилу жигосани товарни лист, или у другом облику дозвољено уверење о предатој роби (сравни §. 50. број 5.); но на захтевање издаће се још и нарочита уверења о повуки и то бесплатно.

Извршење повуке одмах ће се јавити и исплатити ономе, коме припадају.

§. 55.

Примање робе (на возидбу).

Жељезница није дужна да прими робу на возидбу пре но што ју возити може, а нарочито у оној мери, где редовна возна средства жељезнице не би достизала за извршење тражене возидбе.

Но жељезница је обавезна да донесену јој робу смести у просторе у колико још не би запремљени били, и да о томе признаницу изда, са том оградом, да ће ју на возидбу тек онда примити и отправни жиг на товарни лист (види §. 49) ударити, кад је може и товарити.

Пошиљаоц је дужан изјавити на товарном листу свој пристанак да праћевина (пошиљак) на лежишту остане док се не узмогне товарити.

§. 56.

Донашање робе (на возидбу) и возидба.

Роба се мора донети у одређене часове за отправљање, односно мора ју пошиљаоц товарити, и она ће се возити по изјави како пошиљаоц у товарни лист ставио буде као брзовозна или као обична (споровозна) роба (§. 59).

Недељом и празником не прима се на возидбу обична роба и не издаје примаоцу у месту опредељења.

Брзовозна роба прима се и издаје и недељом и празником, али само у оне часове, који су једаред за свагда одређени и у локалима отправништва на углед стављени или у месном листу објављени.

Брзовозна роба мора се предати са црвеним товарним листом (прилог В) и отправиће се што пре и брже. Обична роба предаје се са товарним листом по прилогу Б.

Што се тиче времена како ће се роба возити, то служи као правило да се оним редом вози како је и предата на возидбу, и не сме се ни један пошиљаоц другоме претпоставити, осим ако би узрока било у жељезничкој опреми, у возидбеним околностима или у јавном интересу. Противна поступања дају право на тражење накнаде за штету, која би отуда произишла.

Жељезнице су дужне увести таква уређења, по којима се може сазнати да се роба поредом отправља.

Који тражи кола на расположење за ону робу, коју пошиљаоц сам товарити, мора их тражити за

један одређени дан, и мора их натоварити у року, који одреди отправна станица.

Овај рок обзнаниће се свима прилепљеном објавом у отправништву робе, односно и огласом у неком месном листу.

§. 57.

Предајни рок. Рачунање његово.

Свака управа за свој жељезнички опсег објављује у тарифама предајни рок, који се састоји из времена за возидбу и за отправљање, и који не сме прекорачити ове највеће рокове:

а). за брзовозну робу:

- 1). Рок за отправљање 1 дан
- 2). « « возидбу за сваких ма и
отпочетих 225 километара 1 дан

б). за обичну робу:

- 1). Рок за отправљање 2 дана
- 2). « « возидбу за сваких ма и
отпочетих 225 километара 2 дана.

Кад роба прелази из опсега једне у опсег друге а са првом спојене управе, онда се рачуна рок за возидбу по укупном одстојању од отправне до упутне станице, док се међу тим рок за отправљање само једаред рачуна без обзира на број оних жељезница, кроз којих ће опсеге роба проћи.

Жељезничке управе могу за мерења и друге изванредне саобраћајне прилике са претходном или накнадном дозволом своје месне надзорне власти и додатке рокова утврдити и објавити.

Из објаве мора се видети, да ли је и која власт дала дозволу, или се она накнадно очекује.

У последњем случају мора се накнадно добивена дозвола у току од 8 дана са нарочитом објавом обзнанити. Стављени додатци рокова не ће вредити, кад их надзорна власт накнадно не одобри или кад се на време не објави добивена дозвола.

Кад роба прелази неку реку на којој нема моста, или спојну жељезницу, која везује више других жељезница што се на неком већем месту сучињу, онда за овакове возидбе потребне додатке рокова може, по одобрењу своје надзорне власти, обзнанити дотична управа.

Предајни рок почиње од поноћи, која долази после жигосања товарног листа (§§. 49. и 50.) и одржан је, кад се у његовом времену роба примаоцу или оном лицу, коме се пуноважно предати може, донесе у кућу или радни локал; или ако таково доношење није заказано или је изрично забрањено (§. 59.), онда ако се у поменутом року писмено достави примаоцу о приспелој роби било поштом или у самој ствари другим којим начином.

За робу „жељезница рестанто” одржан је предајни рок чим буде у том времену спремна роба за дизање у упутној станици.

Предајни рок продужује се за она времена, докле траје царинско отправаљање и прекид у жељезничком саобраћају, који није кривицом жељезничке управе проузрокован, те би за неко време престала возидба робе или даље путовање са жељезницом.

§. 58.

Привремени прекид возидбе.

Ако се деси услед елементарних или других случајева да повремено престане возидба робе или даље путовање са жељезницом, то пошиљач не мора чекати док се ове препреке отклоне. Он може шта више одступити од уговора, али за то мора жељезници, ако она томе не буде крива, за припремање робе на возидбу и за трошкове око истоваривања платити таксу (нарочитим прописима утврђену), а осим тога и возарину за онај део пута, који је роба већ пропутовала.

Но ако се због прекида у саобраћају не узмогне даље возити ни путем, који је пошиљач прописао, ни оним који је жељезница изабрала, али би се могло возити другим ма и дужим путем, онда је остављено жељезници, да она сама, не вређајући наредбе своје месне надзорне власти, које се тичу општег саобраћаја, оцени, да ли је корисније по учеснике да сачекају док се препреке отклоне, или да се праћевике (пошиљци) о трошку пошиљаоца, односно примаоца, по некој помоћној прузи од места определења однесу, или најзад да иште од пошиљаоца друге наредбе за робу.

§. 59.

Приказивање (авизирање) и издавање робе.

Жељезница је дужна робу са товарним листом ономе издати, на кога товарни лист и гласи.

Ако би пошиљаоц накнадно тражио од жељезнице да му она робу поврати или да ју преда

другом неком лицу, а не у товарном листу означеном примаоцу, онда је она дужна овако и поступити ако још није по доласку робе у упутну станицу, товарни лист последњем издала.

У овом случају дужан је пошиљач повратити на захтевање издати му дупликат товарног листа (§. 50 бр.5.) или пријемну признаницу.

Жељезница није обавезна сљедовати никаквим другим наређењима до оним што се чине преко отправне станице.

Ако је товарни лист по доласку робе у место опредељења примаоцу већ предат, онда је жељезница дужна сљедовати само упутствима примаоца, јер ће му у противном случају за товар одговорна бити.

Чим приспе и чим се за издавање припреми она роба, коју жељезница не носи сама примаоцу у стан или радни локал, одмах ће њу писмено приказати адресату весником, поштом или другом којом уобичајеном приликом.

Ако жељезница за подесно нађе, може поставити нарочите кочијаше (рабације), који ће робу на простим колима доносити и односити у опсегу станице или у какво место на страни. На ово се примењује §. 63. овог закона.

Такса, која се за овакова вожења кочијашу плаћа, мора се на углед ставити у дотичном отправништву робе, а и кочијаш ју мора на захтевање показати.

Они примаоци, који сами своју робу односе или који хоће да се у том послуже другим а не жељезничким кочијашима, дужни су то благовре-

мено доставити дотичном отправништву робе, а на сваки начин пре доласка робе, па ако се затражи и писмено уверење поднети са потписом што вреди. У општем интересу саобраћаја може управа са одобрењем или по накнадном одобрењу своје надзорне власти ограничити или и укинути то право примаоца, да он сам или преко других а не жељезницом постављених кочијаша, своју робу односи.

Нико не сме сам собом однети ону робу, која се по царинским прописима или из других узрока однети мора на места или стоваришта царинске управе. Роба, која се ставља «станица рестанто» или која се примаоцу у кућу носи, неприказују се се (не авизира се).

По што се плати возарина, ако већ није плаћена, као и други издатци и таксе, који робу терете; по што се поврати приказница и пријемница која се има просто ограничити на примање, која дакле искључује захтев да је и исправно и благовремено примљено, и по што се најзад покаже исплаћени товарни лист, онда се издаје роба у локалима (на поду) отправништва, и то по ближим опредељењима времена, као :

1. Узев у обзир и ниже стављену одредбу под 2, роба се мора дизати у прописаним, радним часовима, а за време слободне лежарине које ће се у тарифи одредити и које не сме мање износити од 24 сата, од када се пошаље, односно прими приказница.

За робу стављену «станица рестанто» и робу оних примаоца, који су једеред за свагда забра-

нили приказивање, почиње ово време са доласком робе.

2. Рокове за одношење оне робе, коју пошљаоц сам товари а примаоц истоварује и односи, одредиће свака управа са особеним прописима и ставиће их на углед у отправништвима свију станица, односно и објавиће их у неким месним новинама.

3. Недељни и празнични дани, који падају у сред рокова, не ће се нигде рачунати.

4. Ако неки део праћевине од једног товарног листа не дође, а њен би сваки део без везе са целином имао за се пијачну вредност (обичну), онда се не може примаоц (адресат) устезати да не прими онај део што је приспео и да не плати сразмерну возарину. Но овим му се опет не спречава тражити накнаду на основу §. 62. и осталих.

Брзовозна роба, ако изванредне прилике силом не продуже рок, приказаће се (авизирати) примаоцу (адресанту) за два сата, односно однеће му се у стан за 6 сати. Приказивање, односно доношење брзовозне робе, која приспе у вече доцније од 6 сати може се захтевати тек сутра дан. Овим се не мењају у §. 57 стављене одредбе.

Примаоц је власан да приликом примања робе на станици затражи поново мерење у његовом присуству. Овом потраживању мора жељезница увек одговорити за дењчану (комадну) робу, а за робу од читавих кола, ако јој мерила на станици за то достижу. Но ако мерила жељезничка не достижу за мерење читавих кола на станици, онда примаоцу

стоји од воље да ју даде измерити онде, где таквих мерила у првој близини на расположењу буде, а у присуству опуномоћника жељезничке управе кога захтевати треба.

Но ако би се тим поновним мерењем показао мањак у тежини, за који одговара жељезничка управа а није га већ пре тога признала, онда она плаћа примаоцу све трошкове око овог накнадног мерења.

§. 60

Лежарина и ковенционална казна.

1. Који већ једаред на возидбу предату робу без поменутих узрока у §. 58 опет натраг узима са лежишта или из жељезничких кола, која се још на пут кренула нису, тај ће бити дужан, ако жељезничка управа затражи, да плати сем дизарине и скидарине још и лежарину за сваки дан, био он отпочет или цео

Ако пошиљач затражи да му се роба у путу са неке међустанице поврати, а жељезничка би управа на то пристала, онда ће се наплатити осим возарине по тарифи за пропутовани пут још и тарифом одређена цена за пишманлук.

2. Кад се нека праћевина од једног товарног листа почесно на возидбу доноси, или се роба са погрешним или непотпуним товарним листовима на возидбу предаје, те би се с тога морало чекати док се роба потпуно на донесе или товарни листови не исправе, онда ако се то доношење за возидбу не сврши за 24 сата, но се увиди да се

са доношењем одуговлачи, односно ако се у томе року не потпуне и не исправе товарни листови, може жељезница наплатити лежарину на ону робу која лежи више од 24 сата све, до год се не донесе потпуна праћевина по гласу товарног листа, односно док се товарни листови не потпуне и не исправе. Конвенционалну казну, за коју се приликом поручивања кола полаже (ако се затражи) једна сума као кауција равна казни за један дан дангубе, може такође жељезница наплатити од онога, који поручи жељезничка кола за возидбу оне робе, што пошиљаоц сам товари, па не изврши уредно товарење и робу за отправљање не доносе у року што ће се утврдити нарочитим одредбама (види §. 56. при крају). У последњем случају власна је жељезница такође по истеку овога рока о трошку поручиоца натоварено опет са кола скинути, стоварено на његову штету на лежиште оставити и лежарини подврћи, а стављена му кола на расположење натраг узети.

И на против, жељезница је обавезна платити поручиоцима кола исто тако велику конвенционалну казну, ако извесно заказана кола не стави благовремено на расположење.

3. Који не дигне робу у прописном року плаћа такође лежарину.

И обратно жељезничка управа накнађује доказане трошкове у случају ако му не изда, односно ако му не преда у станици на истоваривање већ приказану и од стране примаоца благовремено, али узалудно поискану робу, у року од највише једнога сата по доласку његовом.

4. Ако се роба из кола, која је пошиљач то-варио у §. 59. бр. 2. прописно року не истовари и не донесе, онда је овлашћена железница да без икаквог јамчења изврши ово истоваривање о трошку примаоца, односно пошиљаоца, а може у исти мах по особеним прописима и конвенционалне оштете наплатити, као лежарину или колску дангубину.

5. За робу, којој се примаоц није могао извести, почиње се рачунати лежарина и колска дангубина по истеку одређеног рока у особеним прописима.

6. Колико ће се и на који начин рачунати ове конвенционалне лежарине и колске дангубине, одређено је у тарифи за возидбу робе.

Ако се увиди да велико нагомилавање робе хоће да помете редовни саобраћај, онда је железница, придржавајући се датих јој прописа у §. 57. ставу 3-ћем и 4-том о утврђењу додатака рокова, овлашћена, да повиси лежарину и колску дангубину; а ако би и ове мере недовољне биле, онда може скратити лежаринске рокове и ограничити време бесплатне лежарине докле год нагомилавање устраје.

§. 61.

Поступање у сметњама при издавању.

Роба, која не ће да се прими или на време дигне, или која не може да се изда, као и она под адресом «станица рестанто», која по своме доласку без пријаве примаоца дуже лежи но што је по особеним прописима остављен рок, лежаће на штету и трошак пошиљаоца, коме се то што је

могуће пре доставља. Жељезница има и то право да такову робу преда на оставу неком јавном стоваришту или неком признатом спедидеру (отправнику) и да повуку учини на своје трошкове и издатке а на штету и трошак онога, кога се тиче. О учињеном известиће одмах пошиљаоца и ставиће му робу на расположење.

Жељезница је овлашћена да робу, којој место опредељења не лежи на жељезници, даде даље отпавити у место опредељења по неком спедитору или по другој којој прилици, а на штету и трошак пошиљаоца, ако пошиљаоц или примаоц не буду већ наредили да се роба одмах даље одвезе. Ово исто важи и за ону робу, којој је место одредељења жељезничка станица, али није удешена за саобраћај робе.

Ове се одредбе не могу применити и онде, ако би жељезничка управа држала кочијаше за возидбу робе у места на страни (види §. 59.)

За робу, ако се на време не дигне или не хте примити, или ако се не могне издати, а она би подлежна била брзом кварежу, или најзад за такову робу, коју адресат не ће да прими, или којој се примаоц не може да пронађе, а она је пошиљаоцу натраг понуђена па ју и он не прима, пристаје пошиљаоц већ самом њеном предајом на возидбу да ју је власна жељезница, без икаквог даљег корака и како за најбоље нађе, продати и то ако је скором кварежу подлежна одмах; а сву осталу најраније после 4 недеље дана по истеку времена слободне лежарине.

Ово исто важи и за случај кад се пошиљаоц не може пронаћи.

Роба без госе, који се у месном жељезничком опсегу затекне, подлежи одредбама §. 33.

§. 62.

Јамчење у опште.

Кад нека жељезница прими робу са товарним листом, по коме се она има возити преко више жељезница што стоје у вези између себе, то онда не јамче, као возиоци, за целокупну возидбу све жељезнице, које су њу са товарним листом примале, већ само прва и она жељезница што ју је најзад са товарним листом примила. Друга која жељезница што је у средини, може се само онда као возиоц одговорном учинити, кад јој се докаже, да је штета за коју се накнада тражи, на њеној прузи причињена.

Овим се не искључује тражење накнаде, од предходника на шта жељезнице између себе права имају.

§. 63.

Јамчење жељезнице за своје људе.

Жељезница јамчи за своје људе и друга лица, којима се служи при вржењу возидбе.

§. 64.

Обим и трајање јамчења.

Не узимајући у обзир особене одредбе §. 67. жељезница јамчи од часа кад је закључила возарски уговор (§ 49) па до издавања, за штету ако се изгуби или повреди роба, осим ако би доказала, да се роба изгубила или повредила услед изванред-

них елементарних случајева (више силе), или услед своје природне особине, а нарочито услед унутрашњег кварежа, сушења, обичног проливања (протисавања) и т. д., или да се то догодило услед недовољног паковања, које се с поља не може приметити.

Овим се не искључује јамчење жељезнице у колико би законог основа имало, ако се роба изгуби или повреди за време док се на возидбу предаје, па до жигосања товарног листа.

Кад се нека роба по доласку у упутну станицу преда царинским или прегледачким магацинима, као и роба која би се по мери овог закона предала на оставу у стоваришта или неком спедитору, онда то важи као да је предата и самом адресанту (примаоцу).

Роба се сматра да је загубљена тек после 4 недеље дана по истеку предајног рока. Кад робу прими и товарни лист исплати у њему именовани примаоц или његови људи или она лица којима се пуноважно издати може, онда се нема ништа више потраживати од жељезнице. Само за губитке или за повреде, које се приликом одношења нису могле спољашње приметити, може се од жељезнице накнада тражити, ма да је роба примљена и товарни лист исплаћен; али и то само онда, ако се одмах затражи потврђење губитка или штете чим се и опазе, а потраживања писмено доставе жељезничкој управи у року од 4 недеље дана, а уз то ако се докаже да су губитак или повреда постали у времену пријема па до предаје.

Осим тога за потпуно изгубљену робу сва потраживања застаревају после једне године од дана кад ју је издати требало; а за мањак или повреду ако је роба примљена а возарина неплаћена застаревају сва потраживања по истеку једне године од дана кад је издата.

Сваки губитак или повреду дужне су жељезничке управе најтачније ислеђити и овлашћенима на захтевање у облику акта дати тачна саопштења о резултату истраживања.

Кад овлашћени прима накнаду, може захтевати да му се јави, ако се загубљено добро (роба) касније пронађе. О овој његовој изјави издаће му се уверење, а кад добије извешће о пронађеном добру, онда може у року од 8 дана затражити, да му се добро бесплатно пошаље од места где је пронађено па до места опредељења што је у товарном листу прво стављено, враћајући примљену накнаду по одбитку јамчевине, која му припада за закашњени предајни рок.

Кад се код неке робе покаже мањак или повреда, жељезница ће у присуству непристраних сведока и ако је само могуће у присуству властитог потражиоца извидити меру и друго стање ствари, а према околностима позваће и вештаке, да оцене у колико је добро (роба) оштећена.

Ако власити потражиоц захтели да се о накнади штете без суда са жељезницом изравна, онда мора пре но што робу прими, односно поврати, да призна извиђај и да каже шта тражи.

Не буде ли при том задовољан са изреком вештака, које је жељезничка управа изабрала, онда

му је слободно да тражи оштету преко трговачког суда, или ако њега не би било, да тражи да оцене они вештаци које месни суд наменује, или који су од суда већ постављени као стални вештаци.

Уз достављено потраживање приложиће се и писмено, које доказује вредност робе, а ако је она већ примљена, онда још и товарни лист. То се све мора поднети за време законом одређеног рока о застаревању, а жељезница опет дужна је што пре решити и одговорити.

§. 65.

Ограничење јамчења за робу која не иде у места жељезничких станица.

Кад се нека роба прими на возидбу са товарним листом, у коме означено место издавања не лежи у свези за жељезницом, онда и ова као возиоц, не јамчи за укупну возидбу, већ само до краја жељезничке возидбе. У даљој возидби наступају само обвезе следитера (посредника).

Но онде, где жељезница своје кочијаше за удаљенија места има (види §. 59), ту јамчи она као возиоц и за возидбу робе до места одредења.

§. 66.

Ограничење јамчења кад се ставе више места одреде лења

Ако пошиљаоц у товарном листу одреди, да се роба изда или остави у неком месту, што лежи на жељезници за коју овај правилник важи, онда важи возидба, ма да је у товарном листу стављено друго место одредења, само до првог места

што лежи на жељезници, и жељезница је одговорна само до издавања на томе месту.

§. 67.

Особено ограничење јамчења.

1. У обзиру на ону робу, која је по свом особеном природном саставу изложена особеним опасностима, те хоће почасно или са свим да се изгуби, повреди, нарочито сломије, захрђа, унутрашње поквари, изванредно пролива, сама од себе запали и т. д., не јамчи жељезница за штету, која произиђе из те опасности, а нарочито не јамчи:

а, у опште за опасне предмете, као сумпорну киселину, растворену воду и друге грижљиве киселине; као и за друге лако запаљиве предмете;

б. за ломљење: код лакокршних ствари, као што је собни намештај што се лако крши, крто ливено гвожђе, стакло, празни и пуни крчази, флаше, балони од стакла, шећер у главама непакован и т. д.

в, за квареж код течности и других предмета, који лако ускисавају или труле, или не подносе мраз и вручину;

г, за хрђање код металне робе;

д, за мањке у тежини: код живе и усољене рибе, острица и јужних плодова.

2. У обзиру на ону робу, која се вози у откритим колима, жељезница не јамчи за штету која произађе из опасности скопчане са оваковом возидбом. Тарифа одређује какву је робу овлашћена жељезница возити по умереној тарифској

класи у откривеним колима, и сматра се да је по-шиљаоц са таким начином возидбе сагласан ако приликом предавања на возидбу писмено у товарном листу не напомене и изрично не затражи да се дотична роба има возити у покривеним или са плаштом снабдевеним колима.

Но у оваком случају власна је жељезница да уз возарину, одређену тарифом, наплати и неки додатак.

Ако се усљед нарочите угодбе нека роба, што се иначе товари у покривеним колима, вози у отвореним колима, онда се под опасношћу, скопчаном са оваковим начином возидбе, немогу подразумевати знатни мањци у тежини или у читавим дењцима.

3. У обзиру на робу, која се по изјави пошиљаоца у товарном листу непакована или недовољно пакована на возидбу предаје, ма да по својој природи захтева паковање, које би ју чувало од губитка или повреде, не јамчи жељезница за штету која произиђе из те опасности што није паковано или што је паковање недовољно било.

4. У обзиру на ону робу, коју према тарифској одредби или услед угодбе са пошиљаоцем сам пошиљаоц, односно примаоц товари и стоварује, не јамчи жељезница за штету, која произиђе из опасности при товарењу и стоваривању, или због тога што је рђаво натоварена. На против јамчи пошиљаоц, односно примаоц за штету, која се причини возним средствима жељезнице товарењем или том приликом.

5. У обзиру на ону робу, која пратиоце има, не јамчи жељезница за штету која произиђе из опасности услед небрежења пратиоца.

6. У свима горепоменутиим случајевима, док се противно не докаже, држаће се о штети, која се догодила, ако би постати могла из оне опасности, коју жељезница није на се примила, да је заиста из ње и постала.

7. Горе поменута од 1 до 5 условљена ослобођења не ће важити, ако се докаже да је штета причињена кривицом жељезничке управе или њених људи.

8. Мањци у тежини не ће се накнађивати кад на целу пропутовану дужину не износи мањак више код суве робе но 1% (процент), а код влажне робе и код струганих и млевених дрва што бојадишу, коре, корења, слатког дрвцета, крижаног дувана, масне робе, сапуна, чврстих зејтина, свежег воћа, свежег дувана у листовима, вуне овчије, коже са длаком и без длаке, чињене коже, воћа сушеног на сунцу и ватри, жила од животиње, рогова и папака, костију (целих и млевених) суве рибе, меља и свежег лепка, са којима се као и са влажном робом поступа кад не износи више од 2% (процента) од тежине у товарном листу стављене, односно у отправној станици измерене. У случају ако су више комада заједно са једним товарним листом ношени, онда ће се рачунати овај проценат посебице за сваки комад, кад је тежина или мера од појединих комада у товарном листу означена или се иначе доказати може.

Горе поменуто ослобођење од јамчења не ће важити ако се узмогне доказати да губитак по при-

лици случаја није произашао из природне особине робе, или да узети проценат не одговара тој особини или осталим приликама случаја, Но поједине управе могу, са одобрењем надзорне власти, за ону робу што ју пошиљаоц сам товари, или примаоц стоварује и већи проценат одредити према природној особини појединих артикла.

Кад се роба сасвим изгуби онда се не може одбијати ни губитак у тежини.

§. 68.

Величина јамчевине.

Накнада, која према одредбама горњих параграфа жељезници на терет пада, мери се у обзиру на новчану вредност по овим основама :

1. При рачунању оштете у случају потпуног или почесног губитка узима се за основу обична трговачка вредност коју оштећени има доказати, а ако не буде ње, онда обична вредност, коју би роба исте особине имала у томе добу и у месту где би се издати морала, а пошто се услед губитка одбију случајно уштећене царине и трошкови.

2. Но при израчунавању оштете не ће се моћи узимати за обичну трговачку, односно обичну вредност више но 75 динара од 50 килограма бруто тежине, осим ако би била већа вредност писменима стављена у товарном листу и то на страни адресе и на за то одређеном месту.

3. Ако је већа вредност стављена, онда је њена сума и највећа накнада, која се дати има. За овај случај плаћа пошиљаоц осим тарифом одређене возарине и један додатак, који не сме прећи

¹/₁₀ од хиљаде од целе суме стављене вредности а за сваких одпочетих 150 километара, које ће добро (роба) пропутovati на појединој жељезници, односно у опсегу појединих савеза, заокружујући га са 5 пара. Најмањи додаток износи 15 пара.

4. У случају кад се роба повреди, накнађује се том повредом опала цена по сразмерици одредбе ка 1 за одређивање вредности, ка 2 и 3 за поменуту највећу накнаду.

У случају ако би жељезница или њени људи злонамерно поступали, онда се не може користити позивом на ограничење јамчења по нормираној или стављеној вредности робе.

§. 69.

Јамчење за закашњени предајни рок.

Жељезница јамчи за штету која произиђе закашњењем предајног рока, ако не буде у стању доказати да то закашњење није могла отклонити и ако је све чинила што спада у дужност уредном возиоцу (кирицији).

Чим у товарном листу именовани примаоц или његови људи приме робу и плате возарину, онда, ако се накнада не тражи у року од 8 дана по што је роба однешена, односно возарина плаћена, престају свака даља потраживања због закашњења предајног рока. Ако не буде роба примљена или возарина плаћена, онда застарева тражење накнаде после једне године дана. Овај рок почиње са истеком онога дана, у ком је роба издата, а ако није никако ни издата, онда са истеком предајног рока.

§. 70.

Величина јамчевине за закашњени предајни рок.

За закашњени предајни рок плаћа жељезница јамчевину не тражећи доказа да ли је због закашњеног издавања каква штета причињена:

а). Код обичне робе: ако закашњење износи више од *једнога* па до три дана *једну четвртину*, до 8 дана *једну трећину*, а кад закашњење износи више од 8 дана, *једну половину*, возарине.

б). Код брзовозне робе: ако закашњење износи више од 12 сати па до 24 сата, *једну четвртину*, до три дана *једну трећину*, а ако закашњење траје више од три дана *половину* возарине.

Ако властити потражиоц накнаде већу суму затражи, онда је он дужан на захтев жељезничке управе да докаже штету, која се у самој ствари догодила.

За тим ће се одредити величина накнаде, што ју жељезница има давати по величини доказане штете; но највећа накнада, која се има дати, биће

1. Стављена вредност, ако је осигуран предајни рок.

2. Ако није осигуран предајни рок, онда:

а. Половину возарине, ако закашњење не износи више од 24 сата, а

б. Целу возарину ако закашњење износи више од 24 сата.

Но све ово важи само за случај, ако жељезница или њени људи не буду злонамерно произвели ово закашњење.

Стављена вредност за осигурање предајног рока важиће само онда, кад је у товарном листу

на страни где је адреса и на за то предвиђеном месту њена сума писменима руком пошиљаоца уписана.

За овај случај власна је жељезница осим тарифом одређене возарине наплатити и неки додаток, који не сме више од 2 паре изнети за сваких 12·50 динара стављене суме — узимајући одпочетих 12·50 динара у целе — и за првих 150 километара, које ће добро (роба) пропутовати на појединој жељезници, односно у опсегу појединих савеза; а једну пару за даљих 225 километара, и опет једну пару за сваких даљих 375 километара. Одпочетих 150, односно 225 и 375 километара, рачунају се у пуне.

Вишци у парама заокружују се на 5 пара.

Најмањи додаток возарини износи 15 пара.

IV. Закључак.

Овај правилник за саобраћај важи од данас, и свака жељезничка управа дужна је његове примерке држати у готовости за публику и њој по цени коштања давати.

Измене и допуне у овом правилнику објављиваће се у званичним новинама.

ЖБр. 2006.

3 августа 1884 год.,

у Београду.

Министар грађевина,

Јеврем П. Гудовић с. р.

ИЗЈАВА*)

Одправништво робе _____

железнице у _____ примило је на _____

захтевање ову робу, која ја по гласу товарног листа

од данашњег дана овако означена да ју однесе же-

лезница до _____ а имено: _____

признајем _____ при том изрично, да је ова непакована

роба са овим недостатцима у паковању на возидбу

предата и то: _____

Ово _____ призна _____ и у товарном листу _____

у _____ 02 _____ 188 _____

*) Изјава ова код праћевина, које се састоје из више дењкова (ко мада), ограничава се на оне дењкове, који нису паковани или који су недовољно паковани.

Ж

ари

а за с
а. за
ната
п
Ваконс

1871

1871

1871

1871

1871

1871

1871

